
Y CYNGOR, 17.07.14

Yn bresennol: Y Cynghorydd Dewi Owen (Cadeirydd);
Y Cynghorydd Dilwyn Morgan (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr: Craig ag Iago, Stephen Churchman, Lesley Day, Edward Dogan, Gwynfor Edwards, Dyfed Edwards, Elwyn Edwards, Huw Edwards, Trevor Edwards, Thomas Ellis, Alan Jones Evans, Aled Evans, Jean Forsyth, Gweno Glyn, Simon Glyn, Gwen Griffith, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Siân Gwenllian, Annwen Hughes, Chris Hughes, John Brynmor Hughes, Louise Hughes, Jason Humphreys, Peredur Jenkins, Aeron Jones, Anne Lloyd Jones, Dyfrig Jones, Elin Walker Jones, Eric Merfyn Jones, John Wynn Jones, Linda Ann Jones, Sion Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, Beth Lawton, Dilwyn Lloyd, June E. Marshall, Dafydd Meurig, Linda Morgan, Christopher O'Neal, W. Roy Owen, William Tudor Owen, Nigel Pickavance, Peter Read, Caerwyn Roberts, John Pughe Roberts, Liz Saville Roberts, Mair Rowlands, Angela Russell, Dyfrig Siencyn, Gareth Thomas, Ioan Thomas, Paul Thomas, Ann Williams, Eirwyn Williams, Elfed Williams, Gethin Glyn Williams, Hefin Williams, John Wyn Williams, Owain Williams, R.H. Wyn Williams, Mandy Williams-Davies ac Eurig Wyn.

Hefyd yn bresennol: Dilwyn Williams (Darpar Brif Weithredwr), Morwena Edwards ac Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwyr Corfforaethol), Dilys Phillips (Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol / Swyddog Monitro), Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid), Arwel E. Jones (Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol), Iwan Evans (Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwyr Anwen Davies, Brian Jones, Charles W. Jones, Llywarch Bowen Jones, Michael Sol Owen, W. Gareth Roberts, Mike Stevens, Gruffydd Williams a Robert J. Wright.

Agorwyd y cyfarfod gyda gweddi gan y Cynghorydd Huw Edwards.

1. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blynyddol o'r Cyngor a gynhaliwyd ar 1 Mai, 2014 fel rhai cywir.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Datganodd y Cynghorydd Linda Wyn Jones fuddiant personol yn eitem 13 ar y rhaglen – Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol 2013/14 – oherwydd ei bod yn gyfarwyddwr Cwmni Seren.

'Roedd yr aelod o'r farn nad oedd yn fuddiant oedd yn rhagfarnu a chymerodd ran lawn yn y drafodaeth ar yr eitem.

Datganodd y Cynghorydd Eryl Jones-Williams fuddiant personol yn eitem 13 ar y rhaglen - Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol 2013/14 - oherwydd bod ei wraig yn derbyn gwasanaeth gan yr adran.

'Roedd yr aelod o'r farn nad oedd yn fuddiant oedd yn rhagfarnu a chymerodd ran lawn yn y drafodaeth ar yr eitem.

Datganodd y Darpar Brif Weithredwr a'r Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol / Dirprwy Swyddog Monitro fuddiant personol yn eitem 12 ar y rhaglen – Swyddog Cofrestru Etholiadol / Swyddog Canlyniadau – oherwydd bod yr adroddiad yn cyfeirio atynt, a gadawsant y Siambr yn ystod y drafodaeth ar yr eitem.

3. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

(a) Cydymdeimlad

Cydymdeimlwyd â theulu'r Prifardd Gerallt Lloyd Owen.

Nodwyd hefyd bod y Cyngor yn dymuno cofio am eraill o fewn cymunedau'r sir oedd wedi colli anwyliaid yn ddiweddar.

Safodd y Cyngor fel arwydd o barch.

(b) Diolch

Diolchwyd i holl staff y Cyngor a fu'n ymwneud â threfniadau Eisteddfod yr Urdd Meirionnydd eleni. Bu'n Eisteddfod lwyddiannus iawn a gofynnwyd i'r Cyngor basio eu gwerthfawrogiad ymlaen at y swyddogion hynny.

(c) Llongyfarchiadau

Llongyfarchwyd y canlynol:-

Mr Edmund Bailey, Llanbedr, Harlech ar ei benodi yn Arglwydd Raglaw newydd Wynedd i olynu ei Anrhydedd Huw Morgan Daniel.

Holl ieuencid y sir a lwyddodd yn Eisteddfod yr Urdd eleni a nodwyd bod tair o'r prif wobrau wedi dod i Wynedd.

Athletwyr o Wynedd ar lwyddo i ddod yn rhan o Dîm Cymru ar gyfer Gemau'r Gymanwlad yng Nglasgow ddiwedd y mis.

Y canlynol ar eu llwyddiant yn Seremoni Wobrwyo Chwaraeon Ysgol, a'u hathrawon am eu dysgu:-

- Bachgen Cynradd y Flwyddyn – Cai Llwyd Jones – Ysgol Bethel
- Geneth Uwchradd y Flwyddyn – Mari Davies – Ysgol Syr Hugh Owen
- Ysgol y Flwyddyn – Ysgol Sarn Bach
- Disgybl y Flwyddyn Tîm Pobl Ifanc Egnïol – Elfed Selman – Ysgol Uwchradd Tywyn
- Timau'r Flwyddyn – Tîm Pêl Droed dan 16 – Ysgol Eifionydd, a Thîm Hoci dan 16 - Ysgol Uwchradd Tywyn.
- Gwirfoddolwr y Flwyddyn – David Johnson
- Hyfforddwr y Flwyddyn - Owain Williams - Ysgol Bro Tegid

(ch) Nodyn

Nodwyd bod yr holl aelodau wedi derbyn copi o Gynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg 2014-17 a Siarter Iaith Ysgolion Cynradd Gwynedd ac fe'u hanogwyd i'w darllen.

4. DEISEBAU

(a) Nodwyd bod cais i gyflwyno deiseb wedi'i dderbyn gan y Cynghorydd Louise Hughes, yn unol â Rheol Gweithdrefn 13. Gwahoddwyd yr aelod i gyflwyno'r ddeiseb, i grynhoi ei ddiben ac i wneud unrhyw sylwadau i ategu ei gynnwys. Nododd:-

- Bod Syniad Sothach yn galw ar y Cyngor i ail-ystyried y bwriad i gasglu ysbwriel bob 3 wythnos.
- Bod dros 2,000 o bobl wedi arwyddo'r ddeiseb bapur, gyda miloedd fwy yn ei harwyddo ar-lein.
- Bod arbenigwyr amgylcheddol wedi rhybuddio y byddai'r ysbwriel yn denu llygod mawr a phryfed fyddai'n nythu'n agos at gyflenwadau bwyd gan ddod â llygod mawr yn agosach at dai pobl.
- Y byddai baw llygod yn lledaenu afiechydon ac yn peryglu iechyd y cyhoedd.
- Bod gan Syniad Sothach gynlluniau eraill i gynyddu ailgylchu heb symud i gasgliadau 3 wythnos ac y trefnwyd cyfarfod gyda Russell Owens, Pennaeth Rhaglen Newid Cydweithredol Llywodraeth Cymru i drafod hynny.
- Y gofynnid i'r Arweinydd ganiatáu trafodaeth yn y Cyngor llawn fel bod gan bob aelod bleidlais ddemocrataidd ar y mater.

Yn absenoldeb yr Aelod Cabinet Amgylchedd, y Cynghorydd Gareth Roberts, ymatebodd yr Arweinydd, y Cynghorydd Dyfed Edwards, i'r cyflwyniad drwy nodi:-

- Nad bwriad y Cyngor oedd casglu ysbwriel bob 3 wythnos yn unig ac y parheid i gasglu'r bocsys glas a'r biniau brown, ayb, yn wythnosol gyda'r gwastraff gweddilliol yn unig yn cael ei gasglu bob 3 wythnos.
- Mai hanner poblogaeth y sir yn unig oedd yn ailgylchu a rhaid newid y drefn er mwyn annog rhagor i wneud hynny.
- Bod y Cyngor llawn eisoes wedi mabwysiadu Strategaeth Wastraff ac wedi blaenoriaethu'r maes fel rhan o'i Gynllun Strategol a bod cyfrifoldeb ar y Cabinet i weithredu yn unol â hynny.
- Bod ganddo yntau ddeiseb, sef y pwysau ar ei ysgwyddau gan genhedlaeth yfory sy'n pwysu arnom i warchod yr amgylchedd a'n hadnoddau naturiol ac i beidio parhau i daflu ysbwriel i dyllau mawr yn y ddaear.
- Ei fod yn cymryd y cyfrifoldeb o ddifri' a diau fod gweddill y sir hon am fyw i fyny i'r label o Wynedd Werdd.

Nodwyd y byddai'r ddeiseb yn cael ei throsglwyddo i'r Aelod Cabinet er sylw.

(b) Nodwyd bod cais i gyflwyno deiseb wedi'i dderbyn gan y Cynghorydd Stephen Churchman, yn unol â Rheol Gweithdrefn 13. Gwahoddwyd yr aelod i gyflwyno'r ddeiseb, i grynhoi ei ddiben ac i wneud unrhyw sylwadau i ateg ei gynnwys. Nododd:-

- Bod y ddeiseb, a drefnwyd gan drigolion Pentrefelin ac a lofnodwyd gan 229 o bobl, yn ymwneud â'u pryder ynglŷn â thraffig ar hyd yr A497 rhwng Cricieth a Phorthmadog.
- Y bu'n gohebu gyda'r Cyngor a'r aelodau cynulliad, ayb, ynglŷn â'r mater hwn ers 2002

- Bod gosod arwydd a ysgogir gan gerbydau ym Mhentrefelin rai blynyddoedd yn ôl wedi lleddfu'r broblem, ond rhoddwyd yr arwydd ar fenthyg dros dro i'r Asiantaeth Cefnffyrdd ar gyfer ei ail-ddefnyddio ym Mhenmorfa.
- Yn sgil difrodi'r arwydd gan gerbyd aeth allan o reolaeth, codwyd arwydd newydd yn ei le ar yswiriant, ac 'roedd y trigolion yn galw am ddychwelyd yr arwydd hwn i Bentrefelin.
- Y byddai'r trigolion yn fodlon rhannu defnydd o'r arwydd gyda Phenmorfa, ond gan iddo fod ym Mhenmorfa am gyfnod mwy na'r disgwyl, 'roedd yn hen bryd iddo gael ei ddychwelyd i Bentrefelin.
- Bod gadael arwydd o'r fath yn ei unfan yn barhaol yn lleihau ei effaith a'i fod yn cael mwy o ardrowiad os yw yno am rai misoedd yn unig ar y tro.

Yn absenoldeb yr Aelod Cabinet Amgylchedd, y Cynghorydd Gareth Roberts, ymatebodd yr Arweinydd, y Cynghorydd Dyfed Edwards, i'r cyflwyniad drwy nodi:-

- Ei fod yn derbyn bod hwn yn fater sy'n bwysig i bobl yr ardal ac y byddai'r ddeiseb yn cael ei throsglwyddo i'r Aelod Cabinet er sylw.
- Yr awgrymid bod yr aelod yn trafod gyda'r Aelod Cabinet er mwyn gweld oes modd symud ymlaen mewn ffordd gadarnhaol.

5. CWESTIYNAU

Cwestiwn gan y Cynghorydd Dafydd Meurig

"Mae penderfyniad yr Adran Addysg i ddileu bws plant Talybont i Ysgol Llandygai yn codi cwestiynau mawr am y ffordd y mae'r adran yn gwneud â gweithredu penderfyniadau parthed y polisi cludiant addysg. Ydi'r Cyngor yn barod i adolygu penderfyniad fyddai'n arwain at blant mor ifanc â 5 oed yn gorfod defnyddio priffordd brysur ddi-balmant, ac yng nghyd-destun toriadau sylweddol y mae'n ei wynebu dros y blynyddoedd nesaf, ydi'r Cyngor yn fodlon bod ei drefniadau ymgysylltu ac ymgynghori gyda dinasgyddion Gwynedd yn addas i bwrpas?"

Ateb gan y Cynghorydd Gareth Thomas, Aelod Cabinet Addysg

(Dosbarthwyd ateb ysgrifenedig yr Aelod Cabinet i'r aelodau yn eu cyfarfodydd grwpiau ar fore'r Cyngor.)

"Rwy'n cydnabod bod y newidiadau sy'n digwydd ynglŷn â chludiant plant i'r ysgol yn achosi pryder i nifer o gymunedau. Polisi'r Cyngor llawn hwn sy'n cael ei weithredu yma ac mae'n seiliedig ar ganllawiau'r Llywodraeth. Mae'r Adran Addysg yn cael barn broffesiynol yr Adran Gludiant sy'n pennu pa gartrefi sydd o fewn neu oddi allan i'r ddwy neu dair milltir a hefyd maent yn cael barn broffesiynol swyddogion yr Adran Draffig ar ddiogelwch llwybrau i'r ysgol. Y ddadl gan rieni yn Nhalybont yw bod y llwybr yn annigol, ond o ddefnyddio'r canllawiau sydd gan y Llywodraeth, yr unig beth 'roedd yn rhaid i'r Adran Addysg ei ystyried oedd yr adroddiad gan y swyddog. Mae yna ganllawiau newydd allan erbyn hyn ac 'rwyf wedi gofyn i'r swyddogion gynnal asesiad arall o dan y canllawiau newydd hyn. Mae'r canllawiau yma yn galluogi i ddau o rieni fod gyda'r asesydd yn gwneud yr asesiad a hefyd mae'n golygu gofyn barn y plant. Cynhaliwyd yr asesiad fore ddoe, ac 'roedd y Cynghorydd Dafydd Meurig yn rhan o hynny, gyda dau riant ac mae'r gwaith o gael barn y plant yn digwydd yr wythnos hon. Nid ydym wedi derbyn y canlyniad eto ond gobeithio y byddwn yn ei gael yn reit fuan. Dyma'r trydydd asesiad sydd wedi'i wneud. Mae'r adran yn derbyn y gallai'r cyfathrebu gyda'r rhieni fod yn well ac 'rydym wedi dysgu gwersi o hyn a bydd y gwersi yn cael eu cymryd i fyny."

Cwestiwn atodol gan y Cynghorydd Dafydd Meurig

“Mae yna ail-edrych wedi bod ar y broblem ym Maesgeirchen. Mae’n amlwg bod yna synnwyr cyffredin wedi dod i mewn i hynny. Fedrwch chi gadarnhau y bydd yna synnwyr cyffredin yn dod i mewn i ail-edrych ar y penderfyniad yn Nhalybont hefyd?”

Ateb gan y Cynghorydd Gareth Thomas, Aelod Cabinet Addysg

“Rwy’n falch bod yna ddatrysiad wedi’i ddarganfod ym Maesgeirchen, ond cwmni preifat wedi gweld cyfle yw hynny. Mae’r swyddogion wedi bod yn gweithio’n agos gyda’r cwmnïau yma a gobeithiwn y bydd y math yma o beth yn gallu digwydd mewn ardaloedd eraill hefyd. Fel y nodais, ‘rydym wedi gofyn am asesiad o dan y canllawiau newydd a chawn weld beth fydd canlyniad hynny maes o law.”

6. CYFLWYNIAD GAN YR AELOD CABINET CYNLLUNIO

Derbyniwyd cyflwyniad gan y Cynghorydd John Wyn Williams, Aelod Cabinet Cynllunio yn manylu ar ei gyfrifoldebau yn y meysydd cynllunio, tai, safonau masnach a diogelwch cymunedol.

Mewn ymateb i gwestiynau penodol, atebodd yr Aelod Cabinet:-

- Y cydnabyddid bod rhagor o waith datblygol i’w wneud yng nghyswllt gweithrediad Tai Teg.
- O ran y Bil Teithio Llesol, y cychwynwyd ar y gwaith ym Mangor ac y byddai’n parhau.
- Na chyfeiriodd yn benodol at yr economi yn ei gyflwyniad gan y byddai’r Cyngor yn derbyn cyflwyniad gan yr Aelod Cabinet Economi maes o law ac, er na chyfeiriwyd at y Cynllun Datblygu Lleol, ‘roedd y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd yn edrych yn barhaus ar y maes adfywio.
- Y cytunai y dylid cyhoeddi datganiad clir yn pwysleisio mai trefn fewnol y Cyngor o gofnodi oedd yn cael ei farnu yn yr adroddiad hylendid bwyd, ac nid safon y busnesau unigol. Cadarnhaodd hefyd bod yna ail-edrych ar weithdrefnau’r adran yn dilyn cyhoeddi’r adroddiad.
- Ei fod wedi synnu bod y niferoedd ar y rhestr aros am dŷ wedi gostwng i 2,800, gan y bu’r ffigur yn uwch na hynny yn y gorffennol, ac mai gweledigaeth y Cabinet oedd codi cannoedd o dai cymdeithasol er mwyn diwallu anghenion pobl ynghyd â dod â thai gweigion yn ôl i ddefnydd.
- Oherwydd y llwyddwyd i gael grant i gynorthwyo tenantiaid dros dro, nad oedd ôl-ddyledion rhent wedi cynyddu gymaint â’r disgwyl o ganlyniad i’r dreth llofftidd, ond y pryderid beth fyddai’n digwydd ar ôl i’r grant ddarod.
- Ei fod yn barod iawn i gynnal trafodaethau gyda’r swyddogion ynglŷn â’r cyfyngiadau TAN 15 (Llifogydd) ym Mhorthmadog gan fod angen adeiladu rhagor o dai fforddiadwy yno.
- Na allai dderbyn y sylw na fyddai adeiladu cannoedd o dai ychwanegol yn gwneud dim ond diwallu anghenion pobl o’r tu allan i’r sir. ‘Roedd angen tai yng Ngwynedd, ond ‘roedd yn bwysig eu hadeiladu yn y llefydd cywir a rhaid cael tystiolaeth o’r angen cyn eu codi.
- O ran sylw bod cytundebau adran 106 yn ei gwneud yn anodd i bobl leol godi tai, bod yna rywfaint o lacio wedi bod eisoes ar y canllawiau gyda’r cyfnod byw’n lleol bellach wedi gostwng i 3 blynedd. Petai’n cael ei ostwng ymhellach, byddai’n mynd yn ddibwrpas ac yn arwain at sefyllfa marchnad agored. ‘Roedd yna edrych ar yr adran 106 ac ‘roedd y sefyllfa tai dan ystyriaeth drwy’r adeg.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â safbwynt swyddogion cynllunio mewn apeliadau, eglurodd y Swyddog Monitro fod argymhellion y swyddogion i'r Pwyllgor Cynllunio yn seiliedig ar eu barn broffesiynol ar geisiadau, a phetai'r pwyllgor yn gwneud penderfyniad sy'n groes i argymhelliad y swyddogion, byddai'n anodd i'r swyddogion hynny roi cefnogaeth yn gyhoeddus i farn sy'n groes i'w barn broffesiynol mewn unrhyw apêl ddilynol. O'r herwydd, y drefn a weithredir yw bod aelod yn cynrychioli'r pwyllgor mewn apeliadau lle gwnaed penderfyniad yn groes i argymhelliad y swyddog.

Diolchwyd i'r Aelod Cabinet am ei gyflwyniad.

7. ADDASU'R POLISI TÂL

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Adnoddau adroddiad yn argymhell addasiad i'r Polisi Tâl er mwyn hwyluso'r gallu i benodi Pennaeth Addysg.

Cynigiwyd yr argymhelliad gan yr Aelod Cabinet ac fe'i eiliwyd.

Yn ystod y drafodaeth, amlygwyd y prif sylwadau a ganlyn:-

- Nodwyd bod rhaid bod yn ofalus iawn os am gynyddu tâl y Pennaeth Addysg mewn cyfnod o dorri swyddi ar draws y Cyngor.
- Codwyd cwestiwn ynglŷn â'r dull o farchnata'r swydd yn wyneb y ffaith mai ond dau ymgeisydd a gafwyd, ond cadarnhaodd yr Aelod Cabinet fod y Cyngor wedi hysbysebu'n eang iawn ac nad oedd yna broblem o safbwynt marchnata'r swydd.
- Heriwyd penderfyniad y Cabinet i ganiatáu i benaethiaid ymddeol yn gynnar ac yna i ofyn am godi cyflog eu holynydd a holwyd oni fyddai'n well llunio Strategaeth Cyflogaeth i ddechrau a rhagdybio y byddai'n rhaid mynd i'r farchnad i chwilio. Atebodd y Darpar Brif Weithredwr fod dyled y Cyngor i'r Pennaeth Addysg presennol yn fawr iawn a bod ganddo'r hawl i ymddeol beth bynnag oherwydd ei oedran. Caniatwyd y cais er mwyn rhoi amser i fynd allan i'r farchnad.
- Awgrymwyd nad oedd yn gwneud synnwyr fod yna gyflogau penaethiaid ysgolion sy'n uwch na'r pennaeth gwasanaeth sy'n gyfrifol am holl gyfundrefn addysg y sir a nodwyd y byddai'r addasiad a gynigid i'r polisi tâl yn golygu y byddai cyflog y Pennaeth Addysg yn uwch na chyflog pob pennaeth ysgol yn y sir.
- Gwerthfawrogwyd y ffaith bod y mater hwn wedi dod gerbron y Cyngor llawn.
- Pwysleisiwyd bod rhaid codi'r cyflog er mwyn denu ymgeiswyr o'r radd flaenaf.
- Nodwyd bod y sefyllfa'n codi cwestiynau difrifol am strwythur y Cyngor. Dyma un o swyddi pwysicaf y Cyngor gyda chyllideb o £90m, sef hanner cyllideb y Cyngor. 'Roedd hon yn swydd statudol ac 'roedd y Cyngor yn ei gosod yn eilradd o fewn y gyfundrefn.
- Mewn ymateb i ymholiad, cadarnhaodd y Darpar Brif Weithredwr bod cost cynyddu cyflog y Pennaeth Addysg yn fater y byddai'n rhaid ei ariannu o arbedion, ond pe na lwyddid i lenwi swydd y Pennaeth Addysg, byddai'r gost i'r Cyngor yn llawer mwy.

Yn yr hinsawdd bresennol ac yn wyneb adroddiad Williams a'r cydweithio sy'n digwydd eisoes yn y maes addysg, cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant i ychwanegu'r geiriau canlynol at y cynnig gwreiddiol:-

"Yn ogystal, gofynnir i'r Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion agor trafodaethau gydag awdurdodau addysg cyfagos er mwyn gweld a oes modd cydweithio ar lefel uwch-reolaethol ym maes addysg a rhoddir hawl gweithredu i'r pwyllgor i benderfynu ar y ffordd orau o lenwi swydd y Pennaeth Addysg."

Mynegwyd cefnogaeth i'r gwelliant ar y sail bod hynny'n gadael pob opsiwn ar y bwrdd. I'r gwrthwyneb, awgrymwyd ei bod yn gynamserol i gydweithio ar y lefel uchaf bosib' ac y dylai'r Cyngor hwn arwain, yn hytrach na dilyn, cynghorau eraill.

Pleidleisiwyd ar y gwelliant ac fe gariodd.

Pleidleisiwyd ar y cynnig gwreiddiol gyda'r gwelliant ac fe gariodd.

PENDERFYNWYD mabwysiadu argymhelliad y Panel Penodi Prif Swyddogion a newid Polisi Tâl y Cyngor ar gyfer y Pennaeth Addysg fel bod uchafswm y raddfa gyflog yn gyson gyda chanolrif y meincnod. Yn ogystal, gofynnir i'r Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion agor trafodaethau gydag awdurdodau addysg cyfagos er mwyn gweld a oes modd cydweithio ar lefel uwch-reolaethol ym maes addysg a rhoddir hawl gweithredu i'r pwyllgor i benderfynu ar y ffordd orau o lenwi swydd y Pennaeth Addysg.

8. Y CYFANSODDIAD NEWYDD

Cyflwynodd Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio adroddiad yn gofyn i'r Cyngor fabwysiadu diwygiadau i'r Cyfansoddiad yn dilyn adolygiad.

Eglurodd y Dirprwy Swyddog Monitro fod angen i'r Cyngor benderfynu p'un ai'r Cabinet ynteu'r Cyngor llawn fyddai â'r hawl i ddod i benderfyniad ar gynigion cau neu sefydlu ysgolion unigol dan y cynllun trefniadaeth ysgolion, a rhoddodd gefndir i'r trefniadau.

Cynigiwyd argymhellion y Pwyllgor Archwilio gan Gadeirydd y Pwyllgor ac fe'i eiliwyd.

- (A) Gan gyfeirio at yr hawl i benodi hyd at ddau aelod cyfetholedig, heb bleidlais, ar bob pwyllgor craffu (adran 7.7 o'r Cyfansoddiad), cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant bod unrhyw gyfethol yn cael ei gyfyngu i gyfnod o flwyddyn ar y tro oherwydd bod y pwyllgorau craffu yn delio ag ystod eang o bynciau ac y byddai'n fuddiol cael arbenigwyr o wahanol feysydd yn gwasanaethu arnynt.

Pleidleisiwyd ar y gwelliant ac fe gariodd.

Rhoddwyd rhybudd o welliant pellach.

Nodwyd bod peryg' o hoelio sylw ar un neu ddau o faterion yn unig ac awgrymwyd bod pob aelod yn derbyn copi llawn o'r Cyfansoddiad gan eu hannog i'w ddarllen.

- (B) Cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant mai'r Cabinet ddylai ddod i benderfyniad ar gynigion cau neu sefydlu ysgol unigol dan y cynllun trefniadaeth ysgolion am y rhesymau canlynol:-

- Mai mater cyfansoddiadol pur yw hyn. Gorfodwyd y Cyngor i symud i drefn Cabinet, ac o wneud hynny, rhaid derbyn y gyfundrefn sy'n mynd gyda hynny, sef bod gan y Cyngor Cabinet, sy'n gweithredu, a gweddill y Cyngor, sy'n dal y Cabinet i gyfri'.
- Gan mai'r Cabinet sy'n atebol, nid yw'n briodol symud un rhan o'i waith i'r Cyngor llawn.
- Na ddymunid gweld llwyfan yn cael ei ddefnyddio i ddibenion gwleidyddol.
- Bod lle i warchod yr aelodau lleol fel nad ydynt yn cael eu tynnu i mewn i'r materion hyn.

Mynegwyd gwrthwynebiad i'r gwelliant am y rhesymau a ganlyn:-

- Os oes yna amheuaeth ynglŷn â threfniadau ymgynghori'r Cyngor, rhaid sicrhau bod hynny'n cael ei wyntyllu a'i graffu'n briodol.
- Bod ethos y gwelliant yn awgrymu bod yna gyfyngu mwy ar yr aelod cyffredin.
- Bod y gwelliant yn annemocrataidd a bod gan bob aelod o'r Cyngor yr hawl i benderfynu ar faterion pwysig i gymunedau'r sir.
- Nad yw'r aelodau lleol yn dymuno cael eu gwarchod rhag cael eu tynnu i mewn i'r materion hyn.

Yn ei sylwadau cloi, nododd cynigydd y gwelliant fod y Cyngor yn rhedeg trefn lle mae yna wahaniaeth clir rhwng y rôl weithredol a'r rôl graffu. Y Cabinet ddylai weithredu'r strategaeth addysg a fabwysiadwyd gan y Cyngor, ond petai'r hawl i benderfynu ar un mater addysg yn cael ei dynnu oddi ar y Cabinet a'i roi i'r Cyngor llawn, ni fyddai modd dal y Cyngor i gyfri' gan na fyddai yna hawl galw i mewn.

Yn unol â Rheol Gweithdrefn 22(6), cofnodwyd y bleidlais ganlynol.

O blaid y gwelliant: (32) Y Cyngorwyr Craig ab Iago, Edward Dogan, Dyfed Edwards, Elwyn Edwards, Huw Edwards, Alan Jones Evans, Aled Evans, Sian Gwenllian, Annwen Hughes, Peredur Jenkins, Dyfrig Jones, Elin Walker Jones, Beth Lawton, Dafydd Meurig, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Dewi Owen, Caerwyn Roberts, Liz Saville Roberts, Mair Rowlands, Dyfrig Siencyn, Gareth Thomas, Ioan Thomas, Paul Thomas, Ann Williams, Elfed Williams, Gethin Glyn Williams, Hefin Williams, John Wyn Williams, R.H.Wyn Williams, Mandy Williams-Davies ac Eurig Wyn.

Atal: (2) Y Cyngorwyr Selwyn Griffiths ac Anne Lloyd Jones.

Yn erbyn: (28) Y Cyngorwyr Stephen Churchman, Lesley Day, Gwynfor Edwards, Trevor Edwards, Thomas Ellis, Jean Forsyth, Gweno Glyn, Simon Glyn, Gwen Griffith, Alwyn Gruffydd, John Brynmor Hughes, Louise Hughes, Jason Humphreys, Aeron Jones, Eric Merfyn Jones, Linda Ann Jones, Sion Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, Dilwyn Lloyd, June E.Marshall, Christopher O'Neal, W.Roy Owen, Nigel Pickavance, Peter Read, John Pughe Roberts, Angela Russell, Eirwyn Williams ac Owain Williams.

- (C) Gan gyfeirio at y bwriad i ddirprwyo'r hawl i gyfarwyddwr corfforaethol (neu bennaeth adran a enwebir ganddo), mewn ymgynghoriad ag aelod o'r Pwyllgor Apelau Cyflogaeth ac ymgynghorydd adnoddau dynol, benderfynu ar apeliadau gan staff yn erbyn camau disgyblaeth a gymerwyd yn eu herbyn neu apeliadau dan unrhyw rai o bolisiâu cyflogaeth y Cyngor lle y caniateir hawl apelio (adran 13 o'r Cyfansoddiad), cynigiwyd ac eiliwyd y dylid cadw'r drefn fel y mae, gyda'r Pwyllgor Apelau Cyflogaeth yn penderfynu ar y materion hyn.

Pleidleisiwyd ar y gwelliant ac fe gariodd.

Pleidleisiwyd ar y Cyfansoddiad yn ei gyfanrwydd ac fe gariodd.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r Cyfansoddiad newydd yn unol ag argymhellion y Pwyllgor Archwilio a'r crynodeb a geir yn yr atodiadau i'r adroddiad, yn ddarostyngedig i'r canlynol:-

- (a) Gosod terfyn amser o 4 awr ar gyfarfodydd o'r Cyngor llawn, ond gan roi disgresiwn i'r Cadeirydd i barhau â'r cyfarfod heibio hynny os yw o'r farn bod hynny'n addas.
- (b) Mai'r Cabinet ddylai ddod i benderfyniad ar gynigion cau neu sefydlu ysgol unigol dan y cynllun trefniadaeth ysgolion.
- (c) Bod hawl i benodi hyd at 2 aelod cyfetholedig, heb bleidlais, ar bob pwyllgor craffu am gyfnod o flwyddyn ar y tro.
- (ch) Parhau â'r drefn bresennol lle mae'r Pwyllgor Apelau Cyflogaeth yn penderfynu ar apeliadau gan staff yn erbyn camau disgyblaeth a gymerwyd yn eu herbryn neu apeliadau dan unrhyw rai o bolisiau cyflogaeth y Cyngor lle y caniateir hawl apelio.

9. SWYDDOG COFRESTRU ETHOLIADOL / SWYDDOG CANLYNIADAU

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Gofal Cwsmer adroddiad yn argymhell i'r Cyngor benodi Swyddog Cofrestru Etholiadol / Swyddog Canlyniadau o 1 Medi, 2014 yn sgil ymddeoliad deilydd presennol y swydd.

Cynigiwyd yr argymhelliad gan yr Aelod Cabinet ac fe'i eiliwyd.

Mewn ymateb i ymholiad, cadarnhaodd y Swyddog Monitro nad oedd yna unrhyw oblygiadau ariannol pellach ar gyfer y naill swyddog na'r llall.

Pleidleisiwyd ar y cynnig ac fe gariodd.

PENDERFYNWYD

- (a) Penodi'r Prif Weithredwr i fod yn Swyddog Cofrestru Etholiadol ar gyfer pob etholaeth a rhannau o etholaeth o fewn y Sir yn unol ag Adran 8(2A) Deddf Cynrychioli'r Bobl 1983.
- (b) Penodi'r Swyddog Monitro i fod yn Ddirprwy Swyddog Cofrestru at y dibenion a restrir yn (a) uchod ac Adran 52(2) o'r Ddeddf.
- (c) Penodi'r Prif Weithredwr i fod yn Swyddog Canlyniadau ar gyfer ethol cynghorwyr i'r Cyngor ac ethol cynghorwyr cymuned o fewn y Sir yn unol ag Adran 35(1A) Deddf Cynrychioli'r Bobl 1983.

Y cyfan yn weithredol o 1 Medi, 2014.

10. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y CYFARWYDDWR STATUDOL GWASANAETHAU CYMDEITHASOL 2013/14 (YN YMGORFFORI ADRODDIADAU BLYNYDDOL Y PANEL RHIANT CORFFORAETHOL A'R PANEL STRATEGOL DIOGELU)

Cyflwynwyd – Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn ymgorffori adroddiadau blynyddol y Panel Rhiant Corfforaethol a'r Panel Strategol Diogelu.

Yn ei chyflwyniad, adlewyrchodd y Cyfarwyddwr ar berfformiad y gwasanaethau cymdeithasol yng Ngwynedd yn ystod y flwyddyn a fu, gan adrodd ar y blaenoriaethau a'r bwriadau ar gyfer 2014/15. Pwysleisiodd fod un neges yn hollol glir gan bawb, sef yr angen i wasanaethau'r Cyngor a gwasanaethau iechyd fod yn llai cymhleth ac yn fwy integredig fel bod y ddarpariaeth o'r safon uchaf ac yn hawdd ei chael pan fo'r angen yn codi.

Diolchodd y Cyfarwyddwr am ymrwymiad a gwaith caled y staff, darparwyr a phartneriaid wrth sicrhau bod plant, pobl ifanc ac oedolion bregus a'u teuluoedd yn derbyn y

gwasanaethau gorau bosibl. Diolchodd hefyd am arweiniad a chefnogaeth dadflinir Aelod Cabinet Gofal drwy gydol y flwyddyn.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau.

- Mewn ymateb i ymholiad ynglŷn â lleoli plant yn all-sirol, cyfeiriodd y Cyfarwyddwr at y gwaith dechrau i'r diwedd a gyflawnwyd yn y maes plant y llynedd. Nododd fod yna blant ag anghenion gofal dwys iawn, a phe bai'r asiantaethau wedi gallu ymyrryd ynghynt, byddai wedi bod yn bosib' eu cadw yn lleol.
- Pwysleisiwyd pwysigrwydd darparu gofal seibiant a gofal dementia yn lleol.
- Nodwyd y dylai'r aelodau hynny a fethodd fod yn bresennol yn yr hyfforddiant ar riantu corfforaethol yn gynharach eleni gael gwahoddiad i'r sesiwn hyfforddiant nesaf.
- Diolchwyd i'r adran a'r gofaluwr am eu gwaith amhrisiadwy.

Diolchodd yr Aelod Cabinet i'r Cyfarwyddwr am ei chyflwyniad a'i harweiniad yn ystod blwyddyn heriol iawn ac i staff yr adran am eu gwaith caled.

11. ADRODDIAD BLYNYDDOL GAN Y PENNAETH GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD AR RAN Y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD YNG NGHYSWLLT CEFNOGAETH I AELODAU

Cyflwynodd Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd adroddiad blynyddol yn diweddar i'r aelodau ynghylch y gefnogaeth sydd ar gael, y datblygiadau sydd wedi'u gwireddu a'r rhai sydd ar waith.

Nododd yr arbedion a wireddwyd yng nghyllideb y Gwasanaethau Democrataidd ac yng nghyllidebau adrannau unigol ers cyflwyno'r iPads i'r aelodau, ac apeliodd ar yr aelodau i beidio gofyn am gopïau papur o raglenni pwyllgorau.

Nododd fod yna wahoddiad i ferched sy'n gynghorwyr Gwynedd ddod i Fforwm Merched er mwyn edrych ar ddulliau o annog mwy o ferched i sefyll fel darpar gynghorwyr, rhwydweithio ac o bosib' gyflwyno grwpiau cefnogi a mentora i gynghorwyr sy'n ferched.

Llongyfarchodd y Cyngorydd Elin Walker Jones, Pencampwr Awtistiaeth, am roi'r gymuned awtistaidd a Gwynedd ar y map wrth iddi gael ei henwebu yn y categori Gyrrwr Cymdeithasol yng Ngwobrau y Grassroot Diplomat Initiative yn Llundain.

Diolchodd i'r holl swyddogion sy'n cefnogi'r aelodau.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau.

- Llongyfarchwyd Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar ei gwaith trwyadl a pharhaus.
- Nodwyd bod angen gwneud popeth i annog mwy o ferched, pobl ifanc o bob cefndir a phobl anabl i sefyll etholiad.
- Nodwyd nad oedd yna ferch ar y Cabinet presennol a holwyd oedd yna fwriad i ad-drefnu'r Cabinet i gynnwys merched. Nodwyd hefyd nad oedd yr un o'r grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor yn cael ei arwain gan ferch ac mai ychydig iawn o gadeiryddion pwyllgorau oedd yn ferched.
- Croesawyd y cyfweiliadau datblygiad personol a gynigir i aelodau.
- Awgrymwyd y posibilrwydd o wneud arbediad ar y gyllideb hyfforddiant drwy anfon deunydd hyfforddi i aelodau ar eu iPads yn hytrach na'u galw i mewn i sesiynau ffurfiol. I'r gwrthwyneb, dadleuwyd bod mynychu hyfforddiant yn rhan o waith

cynghorydd ac awgrymwyd na allai darllen deunydd ar iPad / papur fyth fod mor effeithiol â'r profiad o wrando ar siaradwr a rhannu syniadau mewn grŵp.

- Nodwyd bod gan weithwyr llawn amser sy'n gynghorwyr gymaint i'w gyfrannu i'r swydd â phobl sydd wedi ymddeol, er eu bod yn gorfod gwneud dewis anodd yn feunyddiol rhwng eu gwaith bob dydd a'u gwaith fel cynghorydd.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

12. CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR

Cyflwynodd yr Arweinydd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd yn adolygu cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor.

Cynigiwyd yr argymhelliad gan yr Arweinydd ac fe'i eiliwyd.

Nodwyd bod angen cywiro nifer seddau Llais Gwynedd ar ddiwedd yr ail bloc yn Atodiad A i 27.

Pleidleisiwyd ar y cynnig ac fel gariodd.

Gan i'r cynnig gael ei dderbyn, cynigiodd yr Arweinydd ymhellach benodi aelodau unigol i wasanaethu ar wahanol bwyllgorau, ac fe'i eiliwyd.

Pleidleisiwyd ar y cynnig ac fel gariodd.

PENDERFYNWYD

(a) Mabwysiadu dyraniad seddau ar bwyllgorau'r Cyngor yn unol â'r tabl isod:-

PWYLLGORAU CRAFFU

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Corfforaethol	9	4	3	1	1	
Cymunedau	8	4	3	1	1	1
Gwasanaethau	9	4	3	1		1
Archwilio	8	5	3	1		1

PWYLLGORAU ERAILL

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Gwasanaethau Democratiaeth	7	4	3	1		
Cynllunio	7	3	3	1	1	
Trwyddedu Canolog	7	4	3			1
Iaith	7	4	3			1
Penodi Prif Swyddogion	7	4	2	1	1	
Apelau Cyflogaeth	3	1	1	1		1

Nifer y seddau	74	37	27	8	4	2	154
----------------	----	----	----	---	---	---	-----

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol	
Pensiynau	3	2	1		1		
CYSAG	3	2	2				
Cyd-bwyllgor Ymgynghorol Lleol	5	2	2	1		1	
Cydbwyllgor Addysg Anghenion Arbennig	3	2	1			1	
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd	4 (3 sedd ac un eilydd)	2	1	1			
Cyfanswm y Seddau	94	47	36	10	5	2	194

(b) Penodi'r aelodau unigol a ganlyn i wasanaethu ar bwyllgorau gwahanol:-

Bloc 1

Pwyllgor Craffu Cymunedau – Y Cynghorydd Louise Hughes
Pwyllgor Craffu Gwasanaethau – Y Cynghorydd Linda Ann Jones
Pwyllgor Archwilio – Y Cynghorydd Charles Jones

Bloc 2

Pwyllgor Trwyddedu – Y Cynghorydd Louise Hughes
Pwyllgor Iaith – Y Cynghorydd Charles Jones
Pwyllgor Apelau Cyflogaeth – Y Cynghorydd Linda Ann Jones

Bloc 3

Cydbwyllgor Lleol - Y Cynghorydd Charles Jones
Cyd-bwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig – Y Cynghorydd Linda Ann Jones

13. MATER A GYFEIRIWDYD O'R PWYLLGOR IAITH – YMGYRCH MYNYDDOEDD PAWB

Cyflwynodd y Cynghorydd Mair Rowlands, Is-gadeirydd y Pwyllgor Iaith, adroddiad y Swyddog Datblygu Iaith i'r Pwyllgor Iaith ar 26 Mehefin, 2014 gan adrodd fod y pwyllgor wedi penderfynu fel a ganlyn:-

“PENDERFYNWYD

- (a) *Cyfeirio'r mater i'r Cyngor llawn er mwyn rhoi cryfder gwleidyddol i'r ymgyrch.*
- (b) *Cysylltu â'r Cynghorau Cymuned i'w hatgoffa ei bod yn bwysig iddynt hwythau roi eu cefnogaeth i'r ymgyrch.*
- (c) *Enwebu Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Iaith i fod yn bresennol yng Nghynhadledd nesaf Mynyddoedd Pawb.”*

Cynigiodd fod y Cyngor llawn yn rhoi eu cefnogaeth i'r ymgyrch ac fe'i heiliwyd.

PENDERFYNWYD bod Cyngor Gwynedd yn rhoi cefnogaeth i amcanion ymgyrch Mynyddoedd Pawb sy'n galw ar y cyrff perthnasol yn y sectorau statudol,

cyhoeddus, gwirfoddol a phreifat i gymryd camau priodol i ddiogelu enwau lleoedd Cymraeg.

14. CYNLLUN STRATEGOL Y CYNGOR

Cyflwynodd yr Arweinydd fersiwn diwygiedig o'r Cynllun Strategol yn cynnwys gwybodaeth gyflawn ar gyfer y mwyafrif o'r mesuryddion oedd angen sylw pellach ac yn gwahodd y Cyngor i fabwysiadu'r uchelgais sydd wedi cael ei bennu ar gyfer y mesuryddion sydd wedi eu hamlygu yn y ddogfen ar dudalennau 14, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 28, 31, 33, 36 a 37.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r uchelgais ar gyfer y mesuryddion sydd wedi'u hamlygu yn y Cynllun Strategol.

15. RHYBUDD O GYNNIG

Adroddwyd y derbyniwyd rhybudd o gynnig, yn unol â Rheol Gweithdrefn 17, ynghyd â rhybudd trefniadaethol, yn unol â Rheol Gweithdrefn 17(12), gan y Cynghorydd Alwyn Gruffydd, i drafod y cynnig canlynol yn y Cyngor llawn, yn hytrach na'i gyfeirio i bwyllgor.

PENDERFYNWYD trafod y cynnig yn y cyfarfod hwn.

Cynigiwyd ac eiliwyd y cynnig canlynol:-

“Bod y Cyngor hwn yn estyn ei ddymuniaid gorau i lywodraeth a phobl yr Alban yn y refferendwm ar annibyniaeth i'w gwlad ym mis Medi, ac mai gobaith y Cyngor hwn yw y bydd canlyniad y refferendwm yn rhoi buddugoliaeth ddi-gwestiwn i'r ymgyrch o blaid rhoi'r hawl i'r Alban sicrhau ei lle ymysg cenedloedd y byd fel gwlad rydd a dilyffethair.”

Er bod rhai aelodau yn ystyried nad oedd y cynnig yn berthnasol i Wynedd, 'roedd eraill yn gryf o'r farn y dylai'r Cyngor edrych y tu allan i ffiniau'r sir, a thrafod yr Alban, oherwydd, waeth beth fyddai canlyniadau'r refferendwm, byddai'n effeithio ar ddyfodol pobl y sir hon.

Yn unol â Rheol Gweithdrefn 22(6), cofnodwyd y bleidlais ganlynol:-

O blaid y cynnig: (45) Craig ag Iago, Edward Dogan, Dyfed Edwards, Elwyn Edwards, Huw Edwards, Thomas Ellis, Alan Jones Evans, Aled Evans, Gweno Glyn, Simon Glyn, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Sian Gwennlian, Annwen Hughes, Jason Humphreys, Peredur Jenkins, Aeron Jones, Dyfrig Jones, Elin Walker Jones, Eric Merfyn Jones, Linda Ann Jones, Dilwyn Lloyd, Dafydd Meurig, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Dewi Owen, W. Tudor Owen, Nigel Pickavance, Peter Read, Caerwyn Roberts, Liz Saville Roberts, Mair Rowlands, Dyfrig Siencyn, Gareth Thomas, Ioan Thomas, Paul Thomas, Ann Williams, Eirwyn Williams, Elfed Williams, Gethin Glyn Williams, Hefin Williams, John Wyn Williams, Owain Williams, R.H.Wyn Williams a Mandy Williams-Davies.

Atal: (4) Y Cyngorwyr Trevor Edwards, Jean Forsyth, Gwen Griffith a Sion Wyn Jones.

Yn erbyn: (8) Y Cyngorwyr Stephen Churchman, Lesley Day, John Brynmor Hughes, Anne Lloyd Jones, Eryl Jones-Williams, Beth Lawton, June E.Marshall a W.Roy Owen.

PENDERFYNWYD derbyn y cynnig.

Ar ddiwedd y cyfarfod, dymunwyd ymddeoliad hapus i'r Prif Weithredwr, Y Pennaeth Addysg a'r Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol / Swyddog Monitro a diolchwyd iddynt am eu gwasanaeth clodwiw a'u harweiniad gwerthfawr mewn cyfnod heriol iawn.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00pm a daeth i ben am 5.20pm